

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ખુમાન સિંહ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

મદ્રાસ રાજ્ય

નવેમ્બર ૨૪, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ બી. પી. સિંહ અને ન્યાયમૂર્તિ અરુણ કુમાર]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦; કલમ ૧૪૯, ૨૯૯, ૩૦૦, ૩૦૨, ૩૦૪ ભાગ-૨,
૩૨૪ અને ૩૨૬:

આરોપી વ્યક્તિઓ સામે હુમલો અને હત્યાનો આરોપ-ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી વ્યક્તિઓને હત્યાના દોષી ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદની સજા સંભળાવી-હાઈકોર્ટ દ્વારા પુષ્ટિ-અપીલ પર, યોજવામાં આવી:મૃતકને ઘણી ઈજાઓ થઈ હોવા છતાં, તેમાંથી કોઈ પણ સામાન્ય રીતે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતું ન હતું-લીવરને પંચર કરતી પાંસળીના હાડકાના ફેકચરને કારણે મૃતકનું મૃત્યુ-ઈજા આરોપી દ્વારા ઇરાદાપૂર્વક નહોતી અને આકસ્મિક હતી-કલમ ૩૦૦ ત્રીજું ધ્યાન ખેંચતું ન હતું-કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, 'કલમ

૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે-કલમ ૩૦૩ હેઠળ આરોપીની દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે.

આરોપી વ્યક્તિઓ, ફરિયાદી અને અન્ય લોકો મંદિરની નજીક ધ્વજ સમારંભ (એક ધાર્મિક ઉજવણી) કરી રહ્યા હતા, ત્યારે અજાણતાં આરોપી વ્યક્તિઓમાંની એકની લાકડીએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫ ને ટક્કર મારી હતી અને આમ ઝઘડા પછી બોલાચાલી થઈ હતી.જોકે, મૃતકએ દરમિયાનગીરી કરીને બંને પક્ષોને શાંત પાડ્યા હતા.તરત જ, ફરિયાદી પક્ષનો આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા પીછો કરવામાં આવ્યો હતો; તેઓએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ પર લાઠીચાર્જ કર્યો હતો અને મૃતક પર લાઠી અને પથ્થરો વડે હુમલો કર્યો હતો.કેટલાક આરોપીઓએ મૃતકના શરીરને કચડી નાખ્યું હતું, જેના પરિણામે તેનું ઘટનાસ્થળે જ મોત થયું હતું.ફરિયાદી દ્વારા પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને પોલીસ દ્વારા આ મામલાની તપાસ કરવામાં આવી હતી.ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી-અપીલકર્તાઓને ભા.દં.સં. ની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા અને તેમને આજીવન કેદની સજા સંભળાવી.હાઈકોર્ટ દ્વારા આ આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.જેથી હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

આરોપી-અપીલકર્તા માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ ઈજાઓ કુદરતી રીતે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી ન હતી, અને શ્રેષ્ઠ રીતે પાંસળીના હાડકાના અસ્થિભંગને કારણે ચક્રતને અનિચ્છનીય ઈજાને કારણે પરિણમી હતી જેણે ચક્રતને પંચર કર્યું હતું અને ઈજા અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઈશદાપૂર્વક કરવામાં આવી ન હતી; અને તે કે ગુનો કલમ ૩૨૬ અથવા કલમ ૩૨૪ ભા.દં.સં. હેઠળ થઈ શકે છે.

સામાવાળા-રાજ્યએ રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક આરોપી અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેના શરીર પર કરવામાં આવેલી ઈજાઓને કારણે મૃત્યુ પામ્યો હોવાથી,

નીચેની અદાલતોએ તેમને ભા.દં.સં. ની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા હતા.

આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે;

૧.૧. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે આરોપી વ્યક્તિઓ/અપીલકર્તાઓએ મૃતક પર એવી રીતે હુમલો કર્યો કે મૃતકને ઘણા અસ્થિભંગ થયા, પરંતુ મૃતકના મૃત્યુનું કારણ જે ઈજા હતી તે લીવરની પાંસળીના હાડકાને કારણે તેને થઈ હતી.આ ઈજા આરોપી દ્વારા ઈશદાપૂર્વક નહોતી કરવામાં આવી અને તે આકસ્મિક હતી.તેથી, કલમ ૩૦૦ 'ત્રીજું' ભા.દં.સં. આકર્ષિત નથી, અને એવું ન કહી શકાય કે આરોપીનો ઈશદો લીવરને કોઈ ઈજા પહોંચાડવાનો હતો જે જીવલેણ સાબિત થયો.એવું સૂચવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી કે તેમને થયેલી અન્ય ઈજાઓ સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.[૩૬૩-ઈ-એફ-જી]

૧.૨. વર્તમાન જેવા કિસ્સાઓમાં, જો કે એવું માનવું શક્ય છે કે ગુનો ફક્ત ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૨૬ હેઠળ આવશે અને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ નહીં કારણ કે અપીલકર્તાઓને થયેલી ઈજાથી હાડકાંમાં ફેક્ચર થયું હતું.જો કે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં ભા.દં.સં. કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવો જોઈએ. કોઈ પણ સંજોગોમાં, તેનાથી વાક્યમાં કોઈ ફરક પડશે નહીં.આથી ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૦ હેઠળ અપીલકર્તાઓની સજાને રદ કરવામાં આવે છે અને તેમને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને પાંચ વર્ષની સખત કેદની સજા થાય છે.[૩૬૪-બી-સી-ડી]

વિરસા સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૫૮) એસ.સી. ૪૬૫ અને આંડા વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૬) એસ.સી. ૧૫૧ પર આધાર રાખ્યો હતો.

ફોજદારી અપીલી હુકુમત:

ફોજદારી અપીલ નં. ૯૯૮/૧૯૯૯.

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૦૩૫/૧૯૮૯ માં મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૨.૯.૯૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ માટે સુશ્રી બીનુ ટમ્ટા.

સામાવાળા માટે આર. પી. ગુપ્તા, સુશ્રી વસુધા શર્મા અને સુશ્રી કામાક્ષી એસ. મેહલવાલ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ બી. પી. સિંહે જાહેર કર્યો હતો.

આ અપીલમાં સાત અપીલકર્તાઓ છે જેમણે ગુનાહિત અપીલ નં. ૧૦૩૫/૧૯૮૯ માં ૨જી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૯૮ના રોજ જબલપુર ખાતે મધ્ય પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશનો પડકારેલ છે. ઉચ્ચ અદાલતે તેના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા તેમના દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દીધી હતી અને સેશન્સ ટ્રાયલ નં. ૭૪/૧૯૮૮ માં ફર્સ્ટ એડિશનલ સેશન્સ જજ, સીહોરના ચુકાદા અને આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું, જેમાં તેમને ભા.દં.સં. ની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચી શકાય તેવા ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તેમને આજીવન કેદની સજા સંભળાવવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓને ભા.દં.સં. ની કલમ ૧૪૯ સાથે વાંચીને કલમ ૧૪૭ અને ૩૨૩ હેઠળના ગુનાઓ માટે પણ દોષી ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તે ગુનાઓ માટે અનુક્રમે એક વર્ષ અને છ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.

આ કેસની હકીકતો એ છે કે હનુમાન મંદિર નજીક કરવામાં આવેલા ધ્વજારોહણ સમારોહના સંબંધમાં ગામલોકો વિવિધ ગામોમાંથી એકઠા થયા હતા.તેઓ આખી રાત ઉજવણીમાં નાચતા રહ્યા.ફરિયાદીનો પક્ષ એક નાનલા (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫) ના ઢોલ વગાડવા પર નાચતો હતો જ્યારે અપીલકર્તાઓ અને અન્ય લોકો એક અલગ જૂથમાં નાચતા હતા.એવું લાગે છે કે અજાણતાં અપીલકર્તા નં. ૨, ખુમાન સિંહની લાકડીએ તેના ચહેરા પર ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫ પર પ્રહાર કર્યો હતો.નાનલા તરફથી વિરોધ થયો હતો, અને એવું લાગે છે કે વિરોધ પછી બોલાચાલી થઈ હતી.જોકે, ત્યારબાદ જૂથો વિખેરાઈ ગયા હતા.રાયલા (મૃત હોવાથી) એ પક્ષોને શાંત કરવા માટે દરમિયાનગીરી કરી હતી.ત્યારબાદ ગામલોકોએ 'પ્રસાદ' લીધો અને પોતપોતાના ગામ તરફ આગળ વધવા લાગ્યા.ફરિયાદી પક્ષ અનુસાર, ફરિયાદી પક્ષનો પીછો અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમણે નાનલા (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫) ને પકડી લીધો હતો. મૃતક રાયલા અને અન્ય તરફથી વિરોધ થયો હતો. એવું લાગે છે કે અપીલકર્તા નં. ૧એ બૈર સિંહ (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧) ને લાઠીથી ફટકો માર્યો હતો.પીછો ચાલુ રહ્યો અને આખરે સમઘ મિયાં, રાયલાના ખેતરમાં, મૃતકને વધુ પાવર આપવામાં આવેલ હતો અને લાઠી અને પથ્થરોથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે કેટલાક આરોપીઓએ તેના શરીરને કચડી નાખ્યું હતું જેના પરિણામે તેનું ઘટનાસ્થળે જ મોત થયું હતું.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ દ્વારા પ્રથમ માહિતી

અહેવાલ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને તપાસ બાદ અપીલકર્તાઓ પર કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો.અપીલકર્તાઓની સંડોવણીને સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર નોંધપાત્ર પુરાવા છે.પુરાવા પણ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા જણાવ્યા મુજબ ઉત્પત્તિ અને ઘટનાની રીતને સ્થાપિત કરે છે.અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન કાઉન્સેલ રજૂઆત કરી હતી કે જો ફરિયાદી પક્ષનો કેસ સાચો હોવાનું સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, ઇજાઓનું સ્વરૂપ, વપરાયેલ શસ્ત્રો, ઘટનાની ઉત્પત્તિ અને ઘટનાને જન્મ આપનાર તુરંત વિવાદ, ફરિયાદી પક્ષના કેસને માને છે કે અપીલકર્તાઓ મૃતકના મૃત્યુનું કારણ બનવાનો ઈશદો ધરાવતા હતા.તેણી રજૂ કરે છે કે કોઈ પણ ઇજાઓ કુદરતી રીતે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી ન હતી, અને શ્રેષ્ઠ રીતે મૃત્યુ પાંસળીના હાડકાના અસ્થિભંગને કારણે ચક્રતને અનિરૂદ્ધનીય ઇજાને કારણે થયું હતું જેણે ચક્રતને પંચર કર્યું હતું.તેણીના જણાવ્યા અનુસાર, ચક્રતને ઇજા, જે મૃત્યુનું કારણ હોવાનું જણાય છે, તે અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઈશદો ન હતો.તેણીના જણાવ્યા અનુસાર, ગુનો ભા.દં.સં.ની કલમ ૩૨૬ અથવા કલમ ૩૨૪ હેઠળનો એક હોઈ શકે છે.

બીજી તરફ, રાજ્યના વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા મૃતકને મોટી સંખ્યામાં ઇજાઓ પહોંચાડવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાઓને ખબર હોવી જોઈએ કે તેમના કારણે આટલી મોટી સંખ્યામાં ઇજાઓ થવાથી પીડિતાનું સામાન્ય રીતે મૃત્યુ થશે.આથી તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ કેસ સ્પષ્ટપણે ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦ હેઠળ આવે છે. વધુ ચોક્કસપણે કહીએ તો તે રજૂ કરે છે કે આ કેસ આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ "ત્રીજી" હેઠળ આવશે.

અમે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનો અભ્યાસ કર્યો છે અને કેસની વિશેષતાઓની નોંધ લીધી છે.સૌપ્રથમ, આ ઘટનાની ઉત્પત્તિ એક તુરછ બાબતમાં થાય છે, એટલે કે જ્યારે તેઓ ઉત્સવમાં નૃત્ય કરી રહ્યા હતા ત્યારે અપીલકર્તા નં. ૨ની લાકડી દ્વારા નાનલા (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫) ને અનિચ્છનીય રીતે મારવામાં આવ્યો હતો. કેટલાક વિરોધો થયા હતા જેના કારણે દુર્વ્યવહાર અને બોલાચાલી થઈ હતી પરંતુ મામલો ત્યાં જ અટકી ગયો હતો.ત્યારબાદ, પક્ષોએ 'પ્રસાદ' લીધો અને પોતપોતાના ગામડાઓ તરફ આગળ વધ્યા.આમ એ સ્પષ્ટ છે કે જે બન્યું તે પૂર્વયોજિત નહોતું અને અપીલકર્તાઓ આ ઘટના માટે ખાસ તૈયાર નહોતા થયા.બીજું, તેમના સંબંધિત ગામડાઓમાં પરત ફરતી વખતે અપીલકર્તાઓએ નાનલા (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૫) ને પકડી લીધો હતો પરંતુ મૃતક રાયલા દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો.આ કારણે રાયલા અપીલકર્તાઓનું લક્ષ્ય બની હતી.અપીલકર્તાઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી લાઠીઓ દ્વારા ઈજાઓ પહોંચાડવામાં આવી હતી અને તેમાંના કેટલાકએ પથ્થર ઉઠાવ્યા હતા જે તેમને નજીકમાં પડેલા જોવા મળ્યા હતા.ત્રીજું, તબીબી પુરાવા દર્શાવે છે કે નીચેની ઈજાઓ થઈ હતી: –

૧. ૩ સે. મી. ના કદનો સોજો.X ૩ સે. મી.આંખના બાહ્ય ભાગ અને ચહેરાની જમણી બાજુ પર.
૨. ૪ સે. મી. ના વ્યાસનો સોજો.ડાબા પેરિએટલ હાડકાના માથાના હાડકા પર.
૩. નો સ્ક્રિલની ડાબી બાજુએ અને ડાબા ચહેરાના મજાલારી અસ્થિ પર ફેલાતો સોજો.

૪. ડાબા કોલરના હાડકાના વિસ્તારમાં સોજો ફેલાવો.
૫. ડાબા હાથના અડધા ઉપરના ભાગમાં સોજો ફેલાય છે.
૬. છાતીની ડાબી બાજુના નિતંબની આસપાસ સંકોચન ફેલાયું હતું.
૭. પાછળના હાડકાની પાંસળી નં. ૧૦, ૧૧, ૧૨ અને પીઠની જમણી બાજુના વિસ્તારમાં સોજો.

આંતરિક તપાસમાં જાણવા મળ્યું હતું કે ડાબા પેરિએટલ અસ્થિ પર ઉપરની ચામડીની નીચે લોહીના ગંઠાઈ જવા છતાં તેમાં કોઈ અંતર્ગત અસ્થિભંગ ન હતો. ૧૧મી અને ૧૨મી પાંસળી જે તૂટી ગઈ હતી તે લીવરમાં પ્રવેશી ગઈ હતી. મૃતકને હાડકાના ઘણા અસ્થિભંગનો સામનો કરવો પડ્યો હતો પરંતુ તેમાંથી કોઈ પણ એવું લાગતું નથી કે જે સામાન્ય રીતે તેના મૃત્યુનું કારણ બન્યું હોય.

જે ડૉક્ટરે પોસ્ટમોર્ટમની તપાસ હાથ ધરી હતી તેની ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧૦ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી પરંતુ તેના જુબાની દરમિયાન તેણે એવું કહ્યું ન હતું કે તેને એવી કોઈ ઈજા મળી હતી જે સામાન્ય રીતે મૃત્યુનું કારણ બને તે માટે પૂરતી હતી. તેમનો અભિપ્રાય એવું લાગે છે કે "મૃત્યુ તેમના વ્યક્તિ પર થયેલી ઈજાઓ અને ચક્રતને નુકસાન અને પુષ્કળ રક્તસ્રાવને કારણે થયું છે". કોઈ સ્પષ્ટ તબીબી અભિપ્રાયની ગેરહાજરીમાં અમે રેકૉર્ડ પરના પુરાવા દ્વારા જાહેર કરાયેલી મૃતકને થયેલી ઈજાઓની પ્રકૃતિની તપાસ કરી છે. બાહ્ય અને

આંતરિક ઈજાઓમાંથી, અમે એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છીએ કે તે ચક્રતને થયેલી ઈજા હતી જેના પરિણામે પુષ્કળ રક્તસ્રાવ થયો હતો જેના કારણે મૃત્યુ થયું હતું.જો ચક્રતને ગુક્સાન ન થયું હોત, તો કદાચ મૃત્યુ ન થયું હોત.અમે એવું એટલા માટે કહીએ છીએ કારણ કે આ પાસા પર કોઈ સ્પષ્ટ તબીબી અભિપ્રાય નથી.પછી પ્રશ્ન એ છે કે શું રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની આ સ્થિતિમાં, કેસ કલમ ૩૦૦ "ત્રીજું" ભા.દં.સં. દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે, એટલે કે, શું અપીલકર્તાઓએ મૃતકને શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના હેતુથી આ કૃત્ય કર્યું હતું અને શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાનો ઈરાદો પ્રકૃતિની સામાન્ય પ્રક્રિયામાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતો હતો.વિરસા સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૫૮ એસ. સી. ૪૬૫ માં, આ અદાલતે હકીકતો પર વિચાર કર્યો અને ચુકાદો આપ્યો કે ફરિયાદી પક્ષે કલમ ૩૦૦ "ત્રીજી" હેઠળ કેસ લાવી શકે તે પહેલાં નીચેની હકીકતો સાબિત કરવી આવશ્યક છે.

"પ્રથમ, તેણે તદ્દન નિરપેક્ષપણે સ્થાપિત કરવું જોઈએ કે શારીરિક ઈજા હાજર છે;

બીજું, ઈજાની પ્રકૃતિ સાબિત થવી જોઈએ; આ સંપૂર્ણપણે ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ તપાસ છે.

ત્રીજું, તે સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે તે ચોક્કસ શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાનો ઈરાદો હતો, એટલે કે, તે આકસ્મિક અથવા અજાણતા ન હતો, અથવા કોઈ અન્ય પ્રકારની ઈજા કરવાનો ઈરાદો હતો.એકવાર આ ત્રણ ઘટકો હાજર હોવાનું સાબિત થઈ જાય પછી, તપાસ આગળ વધે છે અને ચોથું, તે સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે ઉપર દર્શાવેલ ત્રણ ઘટકોથી બનેલી માત્ર વર્ણવેલ પ્રકારની ઈજા પ્રકૃતિના સામાન્ય પ્રવાહમાં મૃત્યુનું

કારણ બનવા માટે પૂરતી છે.તપાસનો આ ભાગ સંપૂર્ણપણે ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ અને અનુમાનિત છે અને તેને ગુનેગારના ઇરાદા સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.

આંડા વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૬ એસ. સી. ૧૫૧)

માં આ જ સિદ્ધાંતને નીચેના શબ્દોમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો છે: –

"ત્રીજો ખંડ આ બાબતને સામાન્ય દૃષ્ટિકોણથી જુએ છે.તે શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાના ઇરાદાની વાત કરે છે જે પ્રકૃતિની સામાન્ય પ્રક્રિયામાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતું છે.પર્યાપ્તતા એ પ્રકૃતિની સામાન્ય રીતમાં મૃત્યુની ઉચ્ચ સંભાવના છે અને જ્યારે આ અસ્તિત્વમાં હોય અને મૃત્યુ થાય છે અને આવી ઈજા થવાનું કારણ બને છે ત્યારે તે ગુનો હત્યા છે.કેટલીકવાર ઉપયોગમાં લેવાતા હથિયારની પ્રકૃતિ, કેટલીકવાર શરીરના જે ભાગ પર ઈજા થાય છે, અને કેટલીકવાર બંને સુસંગત હોય છે.નિર્ણાયક પરિબળ એ ઇરાદાપૂર્વકની ઈજા છે જે પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હોવી જોઈએ.જો ઇરાદાપૂર્વકની ઈજા પ્રકૃતિના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી ન કહી શકાય, એટલે કે, મૃત્યુની સંભાવના એટલી વધારે નથી, તો ગુનો હત્યામાં નહીં પરંતુ ગુનાહિત હત્યામાં આવે છે જે હત્યા અથવા કંઈક ઓછું નથી.

આ જ ચુકાદામાં આ અદાલતે ઠરાવેલ છે કે કોઈ પણ કેસ હકીકતો પર અધિકૃત ન હોઈ શકે.આ હંમેશા હકીકતનો પ્રશ્ન છે કે શું આરોપી કોઈ ચોક્કસ જ્ઞાન અથવા હેતુ ધરાવે છે.કોઈએ એક સામાન્ય હેતુ જોવો જોઈએ, એટલે કે, અમુક અગાઉના સંગીત જલસા અને તે સામાન્ય હેતુ શું છે.વ્યક્તિએ જરૂરી

ઘટકો શોધવા જોઈએ કે જે ઈજાઓ થવાનો ઈરાદો હતો તે પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી, અને શું આરોપીઓને એ જ્ઞાન હતું કે તેઓ જે ઈજાઓ પહોંચાડવાનો ઈરાદો ધરાવતા હતા તે પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.

આ સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને તેમને આ કેસની હકીકતો પર લાગુ કરીને આપણે જોઈએ છીએ કે આ ઘટના અચાનક બની હતી. અપીલકર્તાઓ તરફથી કોઈ પૂર્વધારણા નહોતી અને ઝઘડો ખરેખર એક તુરંચ મુદ્દાથી થયો હતો. પાર્ટીઓએ આખી રાત નૃત્ય કર્યું હતું અને આ નાની ઘટના સિવાય કંઈપણ અનિરૂપણીય બન્યું ન હતું. ત્યારબાદ તેઓ પોતપોતાના ગામ તરફ આગળ વધ્યા. તે ફરિયાદી પક્ષનો કેસ નથી કે અપીલકર્તાઓ ઘાતક હથિયારોથી સજ્જ હતા. તેમાંના કેટલાક લાઠીઓ લઈ જતા હતા, જેમ કે સામાન્ય રીતે રાજ્યના તે ભાગમાં આદિવાસીઓ દ્વારા લઈ જવામાં આવે છે, અને હુમલા માટે કોઈ વિશેષ તૈયારી કરી નહોતી. જ્યારે મૃતકને કાબૂમાં લેવામાં આવ્યો ત્યારે અન્ય કેટલાક લોકોએ માત્ર પથ્થરો ઉઠાવ્યા હતા અને તેના પર હુમલો કર્યો હતો. તે, કોઈ શંકા નથી, સાચું છે કે તેઓએ મૃતક પર એવી રીતે હુમલો કર્યો કે મૃતકને ઘણા અસ્થિભંગ થયા, પરંતુ મૃતકના મૃત્યુનું કારણ જે ઈજા હતી તે લીવરમાં પાંસળીના હાડકાને કારણે તેને થઈ હતી. અમને ખાતરી છે કે આ ઈજા અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઈરાદાપૂર્વક કરવામાં આવી ન હતી, અને મૃતકને તેના ચક્રત પર થયેલી ઈજા શ્રેષ્ઠ રીતે આકસ્મિક હતી. તેથી, અમે માનીએ છીએ કે કલમ ૩૦૦ "ત્રીજું" ભા.દં.સં. આકર્ષિત નથી, અને એવું ન કહી શકાય કે

અપીલકર્તાઓનો ઈરાદો ચક્રતને કોઈ ઈજા પહોંચાડવાનો હતો જે કદાચ જીવલેણ સાબિત થયો હોય.એવું સૂચવવા માટે કોઈ પુરાવા નથી કે તેમને થયેલી અન્ય ઈજાઓ સામાન્ય પ્રકૃતિમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.

પછી પ્રશ્ન એ છે કે ભા.દં.સં. ની કઈ જોગવાઈ હેઠળ અપીલકર્તાઓને સજા થવી જોઈએ.રાજ્યના વકીલ રજૂ કરે છે કે જો કેસ ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૦ "ત્રીજી" હેઠળ ન આવે તો પણ તે ચોક્કસપણે ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ આવશે. જો આપણે એમ પણ કહીએ કે અપીલકર્તાઓનો મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો, તો પણ તેઓ ચોક્કસપણે જાણતા હતા કે આવી શારીરિક ઈજા મૃત્યુનું કારણ બની શકે છે.તેથી, તે રજૂ કરે છે કે જો અપીલકર્તાઓને હત્યાના ગુનામાં દોષિત ઠેરવવામાં ન આવે તો પણ, તેઓ ચોક્કસપણે કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ ભા.દં.સં. હેઠળ સજાપાત્ર હત્યાના ગુનામાં દોષિત છે. તમામ સંબંધિત તથ્યોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અમે સંતુષ્ટ છીએ કે અપીલકર્તાઓ ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત છે. તેથી અમે ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૫ હેઠળ તેમની દોષિતતાને રદ કરીએ છીએ અને તેના બદલે તેમને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવીએ છીએ અને તેમને ૫ વર્ષની સખત કેદની સજા કરીએ છીએ.અપીલકર્તાના વિદ્વાન કાઉન્સેલ રજૂઆત કરી હતી કે ગુનો ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૨૬ હેઠળ આવશે અને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ નહીં કારણ કે અપીલકર્તાઓને થયેલી ઈજાથી હાડકાંનું અસ્થિભંગ થયું હતું.તે સાચું

છે કે આવા સરહદી રેખાના કિસ્સાઓમાં કોઈપણ રીતે પકડી રાખવાનું શક્ય છે.જો કે, આ કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં ભા.દં.સં. કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવો યોગ્ય હોવો જોઈએ. કોઈ પણ સંજોગોમાં, કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને સજામાં કોઈ ફરક પડશે નહીં.

આ સંજોગોમાં, આ અપીલને આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૭ હેઠળ અપીલકર્તાઓની સજાને રદ કરવામાં આવે છે અને તેમને ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૦૪ ભાગ-૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને દરેકને પાંચ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે.અમને જાણ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા નં. ૧, ખુમાન સિંહ, પુત્ર નાહર સિંહ, અપીલકર્તા નં. ૨ ખુમાન સિંહ, પુત્ર બૈર સિંહ, અપીલકર્તા નં. ૪ ભાઈ સિંહ, પુત્ર ફૂલ સિંહ અને અપીલકર્તા નં. ૬ ધન્ના, પુત્ર પર સિંહ સંપૂર્ણ કસ્ટડીમાં છે અને લગભગ ૧૧ વર્ષની સજા ભોગવી ચૂક્યા છે, જ્યારે બાકીના અપીલકર્તાઓને થોડા સમય પછી હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.આ અપીલમાં આ અદાલતે તમામ અપીલકર્તાઓને જામીન આપ્યા હતા.તેમના જામીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે અને સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જો તેઓ આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલી પાંચ વર્ષની સજા પૂરી ન કરે તો બાકીની સજા ભોગવવા માટે તેમને કસ્ટડીમાં લેવામાં આવે.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.